

Nr 14

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående viss införsel av och handel med fridlysta djur.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 95 i första kammaren av herr *Kristiansson, Axel* och nr 134 i andra kammaren av herr *Johansson* i Växjö m. fl.

I motionerna, som är likalydande, anføres att total fridlysning av flera arter av däggdjur och fåglar genomförts i vårt land för att så långt det är möjligt bevara mångfalden i vår fauna. För dessa arter gäller olika skyddsbestämmelser i våra grannländer. Motionärerna anser det vara av vikt att vi icke i vårt land medverkar till en decimering i andra länder av djur, som vi är angelägna att skydda inom landets egna gränser. Motionärerna påpekar, att det erfordras särskilt tillstånd för att införa levande djur av här i riket fridlysta arter. Däremot kan man utan hinder införa och inom landet driva handel med döda exemplar eller skinn av sådana. Såsom exempel nämns kungsörnen. Motionärerna anser det angeläget att nuvarande lagstiftning kompletteras så att i landet helt skyddade djur- och fågelarter icke utan särskilt tillstånd får införas eller forslas från ort till annan även om djuret i fråga är dött. De finner det också angeläget att en bättre samordning av bestämmelserna om fridlysning och av jaktlagstiftningen sker mellan Sverige och grannländerna.

Motionärerna hemställer, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag rörande införsel och handel med dödade exemplar av djur som i Sverige är fridlysta».

Beträffande motionernas fullständiga innehåll hänvisar utskottet till motionen II:134.

Gällande rätt m. m.

Jaktlagstiftningen

Enligt 11 § jagtstadgan den 3 juni 1938 (nr 279) meddelar Konungen för varje jaktår bestämmelser angående fridlysning av djurarter. Nu gällande bestämmelser i ämnet återfinnes i kungörelsen den 3 juni 1965 (nr 261) om fridlysning av vissa djurarter under jaktåret 1965/66. I fråga om följande djurarter är enligt 1 § nämnda kungörelse jakt förbjuden under hela året, nämligen

vildren, mysokse, fjällräv, bäver, rördrom, vit stork, svart stork, snatter-

and, salskrake, gravand, spetsbergsgås, prutgås, vitkindad gås, kanadagås, rödhalsad gås, svan, örn (alla slag), glada, brun glada, bivråk, brun kärrhök, blå kärrhök, stäpphök, mindre kärrhök, fiskgjuse, falk (alla slag), moripa, vaktel, trana, ängsknarr (kornknarr), dubbelbeckasin, dvärgbeckasin (halvenkel beckasin), rödspov, myrspov, skärfläcka, tordmule, sillgrissla, tobisgrissla, lunnefågel, skogsduva (blåduva), turkduva, uggle (alla slag), kungsfiskare, blåkråka, härfågel, gröngöling, gråspett, större hackspett, vitryggig hackspett, mindre hackspett, mellanspett, tretåig hackspett, göktyta, tofslärka, somargylling, nötkråka, sidenssvans, stenknäck, dvärgmås, svarttärna, småtärna, skräntärna samt kentsk tärna.

Utan hinder av vad sålunda stadgats får dock dödas *vitkindad gås* på Gotland (huvudön), då så erfordras för att förekomma skada på planterade eller besådda fält, samt *kattuggla* invid och inom område för viltuppfödning, hönsgård och därmed jämförlig anläggning, då så erfordras för att förekomma skada inom anläggningen.

Enligt 24 § 1 mom. jaktstadgan kan domänstyrelsen för vetenskapligt eller annat nyttigt ändamål i särskilt fall medge undantag från gällande fridlysningsbestämmelser.

Beträffande vissa i 2 § fridlysningskungörelsen upptagna djurarter är med visst undantag jakt tillåten endast under i stadgandet angivna jakttider. Enligt 3 § samma kungörelse gäller ingen fridlysningsbestämmelse för sparvhök, kråka, råka, kaja, skata, björktrast (snöskata), nötskrika, pilfink, gråsparv, skarv (ålkråka), havstrut, gråtrut, sillmås, fiskmås och skratmås. I fråga om övriga fågelarter föreskriver 12 § jaktstadgan och 3 § fridlysningskungörelsen att jakt efter dem är förbjuden under tiden fr. o. m. den 1 mars t. o. m. den 31 augusti.

I kungörelse den 3 december 1965 (nr 568) har jakt efter varg förbjudits under återstoden av innevarande jaktår. Länsstyrelsen äger dock enligt bestämmelser, som Kungl. Maj:t meddelar i särskild ordning, medge undantag från förbudet.

I syfte att underlätta kontrollen över fridlysningsbestämmelsernas efterlevnad har i jaktstadgan genomförts viss reglering av handeln med vilt och skinn. Sålunda gäller bl. a. att matnyttigt fågelvilt inte under någon tid av året i plockat skick får utbjudas till salu, med mindre huvud, hals, ben och fötter med tillhörande fjäderbeklädnad sitter fast vid kroppen (21 § 2 mom.). Skinn av björn, lo, bäver, mård eller utter som dödat eller anträffats som fallvilt inom riket skall förses med visst märke. Sådant märke skall också anbringas på skinn av angivet slag som införes till riket (21 § 3 mom. första stycket). Utan att skinn som avses i första stycket är försett med föreskrivet märke får det ej inom riket beredas eller i annat än färdigt skick utbjudas till salu, säljas, köpas, emottagas eller från ort till annan forslas (21 § 3 mom. andra stycket). En var näringsidkare, som i sin rörelse mottar matnyttigt villebråd, skinnbärande inhemska djur, skinn av dylika djur eller uppstoppade eller för uppstoppning avsedda djur eller bon eller

ägg, är vidare skyldig att föra särskild förteckning över vad sålunda mottagits av honom. I sådan förteckning skall antecknas dagen för inköpet eller mottagandet, antalet djur, skinn, bon eller ägg av varje slag samt säljarens eller avlämnarens namn och hemvist. Avyttras djur, skinn, bo eller ägg till återförsäljare, skall jämväl dennes namn och hemvist antecknas. Skyldighet att föra särskild förteckning föreligger ej, om de uppgifter som nu sagts klart och tydligt framgår av andra handlingar, såsom beredningsjournaler eller handelsböcker. Dessa handlingar eller särskild förteckning skall för granskning tillhandahållas polisman (22 §).

Överträdelser av nämnda fridlysnings- och kontrollföreskrifter omfattas av ansvarsbestämmelser i jaktstadgan. Jagar, fångar eller dödar någon djur under tid, då djuret är fridlyst, kan han sålunda dömas för olaga jakt (28 § 1 mom. första stycket). Den som bryter mot de i 21 § 3 mom. uppställda förbuden kan dömas såsom för olaga jakt (28 § 2 mom.). Den som bryter mot 21 § 2 mom. dömes till dagsböter (28 § 3 mom.). Den som bryter mot 22 § eller inför oriktig uppgift i förteckning eller annan handling som avses i 22 § dömes till dagsböter, om inte för gärningen stadgas straff i brottsbalken (29 § 1 mom.).

I utskottets utlåtande nr 11 år 1965 redogörs bl. a. för vissa uttalanden under förarbetena till jaktstadgans bestämmelser om reglering av handeln med vilt och skinn, för en vid 1954 års riksdag väckt motion angående utformningen av fridlysningsbestämmelserna samt för behandlingen t. o. m. år 1964 av ett i Nordiska rådet väckt förslag om samordnade fridlysnings- och jakttider för vissa slag av vilt. Utskottet hänvisar till denna redogörelse.

Införselbestämmelser m. m.

Rätten att till riket införa levande och döda djur kan i viss omfattning begränsas. Föreskrifter härom lämnas i kungörelse den 21 november 1958 (nr 551) med vissa bestämmelser till förebyggande av djursjukdomars införande i riket m. m. (veterinär införselkungörelse). Dessa bestämmelser har till syfte att förebygga att genom införsel av djur och vissa andra varor djursjukdomar, som är smittsamma eller kan nedärvas, inkommer i riket eller här vinner ytterligare spridning. Därjämte åsyftas att hindra för rikets fauna skadlig inplantering av utländska djurarter. Med djur avses i kungörelsen bl. a. däggdjur och fåglar. Såsom införsel anses ej sådan förflyttning av djur från Finland eller Norge som betingas av renskötseln och sker enligt internationell överenskommelse (1 §). De närmare föreskrifter som erfordras för tillämpning av kungörelsen meddelas av veterinärstyrelsen (3 §). I den mån veterinärstyrelsen så prövar nödigt för tillgodoseende av det i 1 § angivna syftet, äger styrelsen förordna att bl. a. levande och döda

djur samt produkter som härrör från djur ej får införas i riket utan styrelsens tillstånd (4 §).

Med stöd av nämnda bemyndigande har veterinärstyrelsen utfärdat kungörelse den 17 februari 1960, nr 6, med förteckning över varuslag som i princip skall vara underkastade tillståndstvång enligt veterinära införselkungörelsen, m. m. I förteckningen upptas bl. a. vissa levande husdjur, levande fjäderfä samt andra levande däggdjur och fåglar ävensom, med vissa undantag, matnyttiga produkter av olika slags däggdjur och fåglar, döda däggdjur och fåglar, otjänliga till människoföda, obearbetade hudar och skinn av klövbärande djur samt oberedda pälskinn av klövbärande djur, hare och kanin. Vissa av de nämnda varuslagen omfattas jämväl av bestämmelser i förordningen den 30 september 1921, nr 581, angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett. Åtskilliga undantag från tillståndstvånget medges, bl. a. för befolkningen vid gränsen mot Finland och Norge samt för import från länder, som anges i särskild kungörelse.

Veterinär införselkungörelse innehåller vidare bl. a. vissa straffbestämmelser (19 och 20 §§) samt övervakningsbestämmelser (21 §).

I utskottets utlåtande nr 11 år 1965 lämnas vissa *statistiska uppgifter* angående Sveriges import av kött av ren och annat vilt. Utskottet hänvisar i denna del till nämnda utlåtande.

Konvention om fågelskydd

Sverige har den 15 mars 1963 ratificerat konventionen i Paris den 18 oktober 1950 om fågelskydd (Sveriges överenskommelser med främmande makter 1963:39). Konventionen har till syfte att skydda alla i vilt tillstånd levande fåglar och stadgar i sådant hänseende bl. a. förbud mot vissa fångstmetoder. Även vissa frågor rörande handeln med fåglar berörs. Sålunda stadgas bl. a. i artikel 9 att varje land bör bestämma de regler som skall gälla beträffande handeln med av konventionen skyddade fåglar samt vidta nödiga åtgärder för att begränsa dess omfattning.

1964 års riksdag

Vid 1964 års riksdag väcktes i anledning av *redogörelsen för Nordiska rådets tolfte session* i Stockholm den 15—21 februari 1964 motion (II:962) med begäran att riksdagen ville hemställa att Kungl. Maj:t måtte ta initiativet till en koordinering av de nordiska ländernas bestämmelser rörande jakt- och fridlysningstider.

I utlåtande, nr 42 nämnda år, över redogörelsen och motionen förklarade sig *tredje lagutskottet* — med hänsyn till vissa från svensk sida gjorda uttalanden inför Nordiska rådet — kunna förvänta att nödiga åtgärder

skulle vidtas från den svenska regeringens sida för att bringa samordningsfrågan till en för berörda länder tillfredsställande lösning. Någon åtgärd från riksdagens sida ansågs därför ej påkallad.

Utlåtandet godkändes av riksdagen.

1965 års riksdag

Vid 1965 års riksdag väcktes motioner (I:240 och II:298) med i allt väsentligt samma innehåll som de nu förevarande.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande, nr 11 nämnda år, anförde *tredje lagutskottet* bl. a. följande.

I den mån beståndet här i riket av totalfredade djur- och fågelarter påverkas av tillgången därav i annat land, kan det givetvis te sig befogat att här vidta åtgärder för att om möjligt motverka en ökad avskjutning av dessa arter utomlands. Vid bedömande av motionärernas förslag till sådana åtgärder bör emellertid till en början beaktas att ett sådant samband mellan de svenska och utländska viltstammarnas storlek främst torde föreligga inom Norden. Behovet av skydd för ifrågasatt djur- och fågelarter torde ej heller vara lika stort i alla länder. Det måste också anses sannolikt att endast ett fåtal av de här totalfredade arterna är så efterfrågade i den allmänna marknaden att de blir föremål för import. Utskottet finner därför att generella importrestriktioner av ifrågasatt slag ej är påkallade. Av den inledande redogörelsen framgår vidare, att på initiativ av Nordiska rådet arbete pågår med en samordning av de nordiska ländernas jakt- och fridlysningsstider. Erforderlig översyn av de svenska bestämmelserna sker inom 1949 års jaktutredning. Utskottet finner i likhet med motionärerna det vara angeläget att en sådan samordning kommer till stånd. Därigenom skulle motionärernas syfte i väsentlig mån tillgodoses. Riksdagen har år 1964 ansett sig kunna förvänta, att nödiga åtgärder vidtas för att bringa samordningsfrågan till en för berörda länder tillfredsställande lösning. Med hänsyn härtill anser utskottet att någon riksdagens åtgärd i anledning av motionerna ej erfordras.

Av redogörelse från Nordiska rådets svenska delegation rörande rådets *trettonde session* i Reykjavik den 13—18 februari 1965 framgår att samnordiska diskussioner rörande samordnandet av fridlysnings- och jaktstider skulle inledas före utgången av april månad 1965.

I anledning av redogörelsen väcktes i andra kammaren *motion* (II:898) med hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte understryka vikten av att en samordning av de nordiska ländernas bestämmelser om fridlysnings- och jaktstider för vissa djurarter snarast kommer till stånd.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande, nr 29, antecknade *tredje lagutskottet* bl. a. att domänstyrelsen på regeringens uppdrag påbörjat överläggningar med berörda myndigheter i Danmark, Finland och Norge för att söka åvägbringa likformighet beträffande jaktstider, där så i fråga om viss djurart synes möjligt och lämpligt samt att domänstyrelsen avser att

i sitt förslag till jakttider under år 1966 söka samordna vissa av fridlysningsbestämmelserna i de fyra nordiska länderna, där detta är möjligt. Vid sådant förhållande fann utskottet någon riksdagens åtgärd i frågan i allt fall för det dåvarande ej vara påkallad.

1949 års jaktutredning

Såsom ovan framgår sker en översyn av de svenska bestämmelserna angående jakt- och fridlysningsstider inom 1949 års jaktutredning. Enligt uppgift i årets riksdagsberättelse beräknas utredningens slutbetänkande föreligga under första kvartalet 1966.

Utskottet

På sätt närmare framgår av den föregående redogörelsen har i jaktstadgan handeln med vilt och skinn i viss utsträckning reglerats. Bl. a. skall skinn som importeras förses med märke. Regleringens syfte är att underlätta kontrollen över fridlysningsbestämmelsernas efterlevnad. Vidare lämnas i veterinär införselkungörelse bestämmelser, som avser att förebygga att djursjukdomar inkommer i riket och att sådana utländska djurarter inplanteras, som kan vara skadliga för rikets fauna. I detta syfte kan rätten att till riket införa levande och döda djur samt djurprodukter göras beroende av veterinärstyrelsens tillstånd.

Enligt gällande fridlysningsbestämmelser är under hela året jakt förbjuden efter fem däggdjursarter, nämligen vildren, myskoxe, fjällräv, bäver och varg, samt drygt 70 fågelarter. Motionärerna anser det vara av vikt att man icke här i landet medverkar till en decimering utomlands av de sålunda fridlysta arterna. Enligt motionärerna bör därför lagstiftningen kompletteras med ett förbud att utan särskilt tillstånd till riket införa och här transportera döda exemplar av totalfredade djur- och fågelarter. I motionerna hemställs om skyndsamt utredning i ämnet.

Vid behandlingen av motsvarande motionsyrkande vid 1965 års riksdag uttalade utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande bl. a. att ett samband av betydelse för den aktuella frågan mellan de svenska och utländska viltstammarnas storlek främst torde föreligga inom Norden. Behovet av skydd för ifrågasatt djur- och fågelarter var enligt utskottets mening ej heller lika stort i alla länder. Utskottet fann att generella importrestriktioner av ifrågasatt slag ej var påkallade. Utskottet hänvisade vidare till att det på initiativ av Nordiska rådet pågår arbete för att åstadkomma en samordning av de nordiska ländernas jakt- och fridlysningsstider.

Vad utskottet sålunda anfört äger alltjämt giltighet. Utskottet vill tillfoga att det ej i motionerna eller eljest påvisats att det i praktiken förekommer införsel till Sverige av ifrågasatt djurarter, som är från svensk

synpunkt olämplig eller stötande. Utskottet vill vidare erinra om att tillsynen över jakten och viltvården enligt principbeslut vid 1965 års riksdag skall överföras från domänstyrelsen till statens naturvårdsnämnd samt framhålla vikten av att arbetet från svensk sida för att åstadkomma så långt möjligt enhetliga jakt- och fridlysningstider inom de nordiska länderna fullföljs av nämnden.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, I:95 och II:134, icke måtte
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 mars 1966

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson, Göran Karlsson*, Svante Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Erik Jansson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson och Wirmark;

från a n d r a kammaren: herrar Levin, Johansson i Torp*, fru Torbrink, herrar Grebäck, Hedin, Johansson i Öckerö, Svenning och Tobé.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.